

Sygn. akt I PK 273/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa J.K.

przeciwko Syndykowi masy upadłości D. Spółce Akcyjnej w [...] w upadłości
likwidacyjnej

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2017 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w [...]

z dnia 31 marca 2016 r.,

**I uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej
odszkodowania i w tym zakresie przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach procesu
Sądowi Okręgowemu w [...];**

II oddala skargę kasacyjną w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 października 2015 r. Sąd Rejonowy y w [...] przywrócił J.K. do pracy w D. Spółce Akcyjnej w [...] w upadłości likwidacyjnej na poprzednich warunkach pracy i płacy.

Sąd Okręgowy w [...], po rozpoznaniu apelacji Syndyka masy upadłości D. S.A. w upadłości likwidacyjnej w [...], wyrokiem z dnia 31 marca 2016 r. uchylił zaskarżony wyrok w pkt I i umorzył postępowanie o przywrócenie do pracy oraz zasądził od D. Spółki Akcyjnej w [...] w upadłości likwidacyjnej na rzecz J.K. 27.000 (dwadzieścia siedem tysięcy) zł tytułem odszkodowania; w pozostałym zakresie apelację oddalił oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd drugiej instancji zaaprobował ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego. Zamykały się one następującym stwierdzeniem. J.K. została zatrudniona w D. od 1 listopada 1991 r. na podstawie umowy zawartej na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy. Od dnia 30 czerwca 2005 r. powódka zajmowała stanowisko głównego księgowego. W dniu 17 lipca 2012 r. pracodawca rozwiązał z nią umowę o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika.

Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy w [...] ogłosił upadłość D. Spółki Akcyjnej w [...], obejmującą likwidację majątku upadłego oraz wyznaczył syndyka masy upadłości w osobie M. S. W postępowaniu upadłościowym powódka zgłosiła wierzytelności w łącznej kwocie 58.979,72 zł. Na liście wierzytelności nie uznano kwoty 27.000 zł z tytułu odszkodowania w związku z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia. Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2014 r. sędzia- komisarz w postępowaniu upadłościowym zatwierdził listę wierzytelności.

W ocenie Sądów powództwo co do zasady jest uzasadnione, gdyż pracodawca w toku postępowania sądowego nie udowodnił stawianych pracownikowi zarzutów, które miałyby uzasadniać rozwiązanie stosunku pracy w trybie bez wypowiedzenia. Przede wszystkim brak podstaw do przypisania pracownikowi odpowiedzialności za podwójną wypłatę zasiłku chorobowego. W oparciu o wiarygodne zeznania świadka (K. W.) ustalono, że powódka w tym zakresie działała zgodnie z przepisami, a nadto nie dysponowała wiedzą o wypłacie

pracownikowi zasiłku chorobowego przez organ rentowy. Nie ma także podstaw do akceptacji stanowiska pracodawcy, że doszło do nieuzasadnionego rozporządzenia środków finansowych w związku z płatnościami na konto firmy dyrektora zarządzającego pozwanej spółki J. W. W tej kwestii zwrócono uwagę na schemat organizacyjny Spółki oraz fakt realizacji przez pracownika poleceń przełożonego.

Sąd pierwszej instancji wywiódł, że skoro powódka domagała się przywrócenia do pracy, a działający w procesie syndyk masy upadłości D. S.A. w upadłości likwidacyjnej w [...] nie wykazał okoliczności wykluczających uwzględnienie żądania w kierunku restytucji stosunku pracy, to nie ma przeszkód do restytucji zatrudnienia.

Powyżej konstatacji nie zaaprobował Sąd Okręgowy. W pierwszej kolejności podkreślił, że Sąd Rejonowy pominął fakt związany z modyfikacją powództwa. Otóż na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2014 r. pełnomocnik powódki zmienił przedmiot roszczenia i żądał wyłącznie zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania w wysokości 27.000 zł, co miało związek z ogłoszeniem upadłości likwidacyjnej pracodawcy powódki i prawomocną odmową uwzględnienia zgłoszonej przez powódkę w postępowaniu upadłościowym wierzytelności. Kierunek zmian został dodatkowo potwierdzony przez powódkę w toku postępowania apelacyjnego. Z tych względów, stosownie do art. 321 k.p.c., nie ma podstaw prawnych do akceptacji stanowiska Sądu pierwszej instancji odnośnie do zasadności przywrócenia powódki do pracy. W takim układzie zależności zachodzi konieczność zmiany zaskarżonego wyroku w tej części i umorzenia postępowania oraz zasądzenia na rzecz pracownika stosownego odszkodowania z mocy art. 56 k.p.

Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik procesowy reprezentujący syndyka masy upadłości D. S.A. w upadłości likwidacyjnej w [...], zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego:

- art. 56 ust. 1 k.p., przez jego niewłaściwą wykładnię a polegającą na przyjęciu, że istnieją przesłanki do przyznania odszkodowania w kwocie 27.000 zł w sytuacji, w której J.K. pismem z dnia 22 października 2012 r. dokonała zgłoszenia tej wierzytelności w postępowaniu upadłościowym D. S.A. w upadłości likwidacyjnej w [...] i tym samym dokonała wyboru dochodzenia swych praw w postępowaniu

upadłościowym;

- art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 233) - Prawo upadłościowe w związku z art. 263 tej ustawy, przez ich niezastosowanie i zasądzenie na rzecz J.K. 27.000 zł tytułem odszkodowania w związku z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w tym trybie, podczas gdy powódka, dokonując wyboru drogi dochodzenia swojego roszczenia w postępowaniu upadłościowym przez zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym D. S.A. w upadłości likwidacyjnej w [...], nie wyczerpała przewidzianego we wskazanych przepisach trybu, co powoduje, że kontynuowanie postępowania sądowego jest możliwe dopiero po umorzeniu lub zakończeniu postępowania upadłościowego.

Mając na uwadze powyższe, skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania wraz z obowiązkiem orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się zasadna. Skarżący zarzucił wyrokowi Sądu Okręgowego wyłącznie naruszenie prawa materialnego, co oznacza związanie Sądu Najwyższego ustalonymi w sprawie okolicznościami faktycznymi. Specyfika danego procesu nie lokuje się jednak w strefie oceny przyczyn uzasadniających rozwiązanie stosunku pracy, lecz wyraża się wzajemnym oddziaływaniem przepisów Kodeksu pracy i ustawy z dnia 28 lutego 2003 r.- Prawo upadłościowe (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 233, dalej Prawo upadłościowe albo ustawa Pu) oraz skutkami, jakie z tego związku wynikają w odniesieniu do możliwości uwzględnienia powództwa pracownika przed sądem pracy.

Z tej racji niezbędne staje się zwięzłe przypomnienie prawotwórczych faktów, jakie znalazły swoje odbicie w materiale dowodowym sprawy, tak by w ten sposób uwypuklić najistotniejsze jej fragmenty a tym samym dokonać prawidłowej

kwalifikacji prawnej. Nader istotnym pozostaje dostrzeżenie, że rozwiązanie stosunku pracy z powódką nastąpiło w dniu 17 lipca 2012 r. Powódka zanegowała czynność pracodawcy i w dniu 26 lipca 2012 r. złożyła w Sądzie Rejonowym powództwo, domagając się przywrócenia do pracy. W toku postępowania – w dniu 7 sierpnia 2012 r. doszło do ogłoszenia upadłości jej pracodawcy (upadłość likwidacyjna) i wyznaczenia syndyka masy upadłości. Przedmiotowe zdarzenie spowodowało zawieszenie postępowania sądowego (postanowienie Sądu Rejonowego w [...] z dnia 5 kwietnia 2013 r.). W dniu 22 października 2012 r. powódka zgłosiła do syndyka między innymi wierzytelność w kwocie 27.000 zł wskazując, że jest to kwota odszkodowania z racji nieuzasadnionego rozwiązania umowy o pracę. Syndyk nie uznał tej wierzytelności, a powódka nie złożyła sprzeciwu do sędziego komisarza. W tej sytuacji jej wierzytelność nie została uwzględniona na liście wierzytelności, która została ostatecznie zatwierdzona postanowieniem Sądu Rejonowego w [...] z dnia 24 czerwca 2014 r.

Z kolei Sąd pierwszej instancji postanowieniem z dnia 17 grudnia 2014 r. podjął postępowanie sądowe i prowadził je dalej przeciwko Syndykowi masy upadłości D. S.A. w upadłości likwidacyjnej w [...] (dalej jako Drukarnia). Zaskarżony skargą kasacyjną wyrok Sądu Okręgowego zasądza od Syndyka masy upadłości Drukarni na rzecz powódki 27.000 zł tytułem odszkodowania za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę. Tak ustalone zdarzenia nie prowadzą do możliwości uwzględnienia powództwa, skierowanego przeciwko Syndykowi.

W aspekcie chronologicznym analizowanego sporu, pojawia się zagadnienie, czy po stronie pracownika powstała wierzytelność przed dniem ogłoszenia upadłości, co niewątpliwie wywiera wpływ na przebieg postępowania sądowego. Wierzyciel osobisty upadłego, który chce uczestniczyć w postępowaniu upadłościowym powinien zgłosić są wierzytelność. Z istoty rzeczy lista wierzytelności w postępowaniu upadłościowym obejmuje swym zakresem wierzytelności powstałe do dnia ogłoszenia upadłości. Z perspektywy pracownika będzie to zwykle dotyczyło zaległych wynagrodzeń za pracę, których pracodawca nie realizował w toku zatrudnienia. Jednocześnie będą one wynikały z dokumentacji finansowej pracodawcy a ich wysokość nie musi być sporna. Równocześnie mogą wystąpić po stronie zatrudnionego żądania o charakterze niemajątkowym (uznanie

wypowiedzenia za bezskuteczne, przywrócenie do pracy, sprostowanie świadectwa pracy), czy też wierzytelności o charakterze majątkowym, które z uwagi na ich specyfikę (charakter) będą wymagały dodatkowych ustaleń, czy są należne pracownikowi (np. ilość faktycznie przepracowanych godzin nadliczbowych, godzin w porze nocnej, święta, spełnienie przesłanek z regulaminu premiowania, innych dodatkowych świadczeń przewidzianych w układach zbiorowych pracy, regulaminach wynagradzania, etc.). Na równi z nimi należy traktować odszkodowania związane z rozwiązaniem stosunku pracy (art. 45 § 2 k.p., art. 56 k.p.), nawet gdy pracodawca rozwiązując umowę dopuścił się rażącego naruszenia prawa. Prawu pracy nie jest przecież znana koncepcja bezwzględnej nieważności czynności prawnych. Zasadą prawa pracy jest skuteczność jednostronnych czynności prawnych rozwiązujących stosunek pracy a dokonanych przez pracodawcę, bez względu na ich wady. Stwierdzenie tych wad wymaga złożenia odwołania do sądu pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 grudnia 1996 r., I PKN 41/96, OSNAPIUS 1997 nr 15, poz. 268; z dnia 9 maja 2006 r., II PK 270/05, OSNP 2007 nr 9-10, poz. 125; z dnia 25 lutego 2009 r., II PK 164/08, OSNP 2010 nr 19-20, poz. 227; z dnia 9 czerwca 2009 r., II PK 264/08, Monitor Prawa Pracy 2009 nr 8, s. 427).

W przypadku ogłoszenia upadłości pracodawcy (z opcją likwidacyjną) może dojść do sytuacji, w której bez uruchomienia procedury przed sądem pracy, pracownik zostanie zaspokojony w swych żądaniach. Otóż oświadczenie woli pracodawcy może być kontestowane przez osobę trzecią (w tym wypadku syndyka masy upadłości), który oceniając dostępną w aktach dokumentację pracowniczą, uzna zasadność żądań pracownika z art. 45 § 1 albo 2 k.p. (art. 56 k.p.). W postępowaniu upadłościowym dane zagadnienie reguluje art. 243 ustawy Prawo upadłościowe. Ułatwieniem w odniesieniu do pracownika jest treść art. 237 ustawy Pu, zgodnie z którym nie wymagają zgłoszenia należności ze stosunku pracy. Należności z tego tytułu umieszcza się na liście wierzytelności z urzędu. Taki stan rzeczy nie pozbawia oczywiście pracownika prawa do samodzielnego zgłoszenia swojej wierzytelności, a wręcz nawet jego samoistna aktywność przyczyni się do prawidłowego zidentyfikowania należności. Sprawy pracownicze w upadającym przedsiębiorstwie mogą stanowić spory odsetek należności, z którymi sam syndyk

może mieć wątpliwości w pierwszym okresie zarządzania masą. Natomiast, jeżeli pracownik zgłosi swą wierzytelność po sporządzeniu listy, a na niej jego należności brak, to należy wówczas zgłoszenie traktować jako sprzeciw na listę wierzytelności (A. Jakubecki: Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, wyd. III, LEX). Powódka z takiej możliwości skorzystała w dniu 22 października 2012 r. i dokonała zgłoszenia swych wierzytelności. Jednak po odmowie uznania przedstawionych żądań nie podjęła dalszych kroków w postępowaniu upadłościowym, co wywiera wpływ na końcowy wynik sprawy.

Proponowana optyka opiera się na założeniu, że wytoczenie przez pracownika powództwa przed sądem pracy ujawnia istnienie po stronie zatrudnionego wierzytelności względem pracodawcy, to jest możliwości żądania świadczenia (przywrócenia do pracy, odszkodowania) od pozwanego pracodawcy (zob. Prawo zobowiązań - część ogólna. System Prawa Prywatnego, Tom 5 pod redakcją E. Łętowskiej, C.H. Beck, 2012 r.). Stąd można wywodzić o istnieniu wierzytelności warunkowej (przyszłej). Z kolei zgłoszenie wierzytelności spełnia taką funkcję, jak wytoczenie powództwa w procesie czy zgłoszenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2005 r., III CZP 98/04, OSNC 2006 nr 2, poz. 21).

Z perspektywy celu postępowania upadłościowego zgłoszenie wierzytelności w jego toku powinno być wyłącznym trybem jej dochodzenia. Wyjątek od tej zasady przewidziano w art. 145 ust. 1 ustawy Pu. Inaczej rzecz wygląda (stan prawny na 2012 r.) w razie postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu. Wówczas zgłoszenie wierzytelności "konkuruje" w ewentualnością dochodzenia wierzytelności w drodze procesu (A. Jakubecki: Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz do art. 139, wyd. III, LEX, 2011). Pominiecie powyższego rygoru prowadzi do możliwości kumulacji wzajemnie wykluczających się roszczeń. Wyraźnie widać to na gruncie postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy. Jeżeli pracownik wytoczy powództwo o przywrócenie do pracy, a po ogłoszeniu upadłości likwidacyjnej równoległe zgłosi syndykowi wierzytelność w postaci odszkodowania za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę, to w takim układzie zależności mamy do czynienia z opisaną wstępnie sytuacją. W razie uznania wierzytelności przez syndyka, dotyczącej odszkodowania za

nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę, pracownik może usiłować kontynuować postępowanie sądowe z udziałem syndyka wywodząc, że zawieszeniu (art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c.) nie podlega proces dotyczący żądań o charakterze niematerialnym (przywrócenie do pracy). W judykaturze Sądu Najwyższego przyjęto zapatrywanie, że ogłoszenie upadłości pracodawcy nie powoduje zawieszenia toczących się przeciwko niemu postępowań o przywrócenie do pracy (zob. uchwała z dnia 5 lipca 2002 r., III PZP 5/02, OSNP 2003 nr 3, poz. 58 z krytyczną glosą F. Zedlera, OSP 2004, z. 4, poz. 45 oraz wyroki: z dnia 26 czerwca 1998 r., I PKN 211/98, OSNAPIUS 1999 nr 14, poz. 457; z dnia 23 lutego 2005 r., II PK 201/04, OSNP 2004 nr 21, poz. 333).

Przez pewien okres czasu taki stan miał miejsce w sprawie. Przypomnieć raz jeszcze trzeba, że wierzytelność do syndyka została zgłoszona w dniu 22 października 2012 r., a wówczas proces o przywrócenie do pracy już się toczył. Odpowiedź na pozew syndyk masy upadłości złożył w dniu 17 stycznia 2013 r. Sąd nie podjął jednak czynności dowodowych i ostatecznie postępowanie w sprawie zawiesił w myśl art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. Oznacza to, że podzielił alternatywne stanowisko prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a mianowicie w sprawach wszczętych przeciwko upadłemu w stosunku, do którego ogłoszono upadłość likwidacyjną, o roszczenia niepodlegające zgłoszeniu do masy upadłości postępowanie zawiesza się na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c., stosowanego przez analogię (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2010 r., III CSK 310/09, OSNC 2011 nr 4, poz. 45). Jednak w momencie zawieszenia (5 kwietnia 2013 r.) Sąd Rejonowy znał stanowisko syndyka wyrażone w odpowiedzi na pozew. Z tego pisma wynikała informacja o zgłoszeniu wierzytelności przez powódkę w postępowaniu upadłościowym (k. 41). Zestawienie powołanych wyżej dat pozwala na wnioskowanie, że podmiot zgłaszający do masy upadłości żądanie zapłaty odszkodowania za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę w sposób dorozumiany modyfikuje żądanie przywrócenia do pracy, zgłoszone w postępowaniu sądowym (w sposób formalny potwierdza to w dniu 11 kwietnia 2014 r.). Nie można zapomnieć, że w stosunku do pracownika ogłoszenie upadłości wpływa istotnie na zakres jego ochrony w czasie trwania zatrudnienia. Zasadniczo taki stan rzeczy oznacza konieczność rozwiązania z pracownikami stosunków

pracy, zwłaszcza w razie ogłoszenia upadłości likwidacyjnej w sytuacji, kiedy syndyk nie będzie kontynuował działalności upadłego. Stąd konieczne jest ograniczenie, a wręcz zniesienie uprawnień związanych z podstawową funkcją prawa pracy, jaką jest funkcja ochronna. Wyraża to bezpośrednio regulacja z art. 41¹ k.p., zgodnie z którą w razie ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy, nie stosuje się przepisów art. 38, 39 i 41 k.p., ani przepisów szczególnych dotyczących ochrony pracowników przed wypowiedzeniem lub rozwiązaniem umowy o pracę. Zatem skutki ogłoszenia upadłości otwierają możliwość ingerencji nawet w przypadku istnienia uprzedniej szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy. Nie inaczej rzecz wygląda w przypadku pracownika, którego stosunek pracy ustał przed ogłoszeniem upadłości, lecz uruchomione w związku z nim postępowanie sądowe trwa w momencie jej ogłoszenia. Skutki procesowe takiego zbiegu reguluje art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. W myśl przytoczonego przepisu, jeżeli postępowanie dotyczy masy upadłości i ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu, a strona pozbawiona została prawa zarządu masą upadłości, albo ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku strony, sąd zawiesza postępowanie sądowe z urzędu.

Celem zawieszenia postępowania w podanych przypadkach jest umożliwienie wstąpienia do procesu syndykowi lub zarządcy. Zarówno syndyk, jak i zarządca prowadzą postępowanie na rzecz upadłego, ale w imieniu własnym, mają więc status strony w znaczeniu formalnym. Czynności określone w art. 174 § 3 k.p.c. mają za zadanie umożliwienie syndykowi podjęcia decyzji dotyczącej potrzeby jego udziału w konkretnej sprawie, a jednocześnie wyjaśnienie okoliczności istotnych dla dalszego biegu postępowania. Są one zbędne, jeżeli syndyk sam zgłosi swoje wstąpienie do sprawy, przy czym wstąpienie nie wymaga dokonania sformalizowanego aktu, może nastąpić także przez podjęcie przez syndyka działań procesowych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 r., III CZ 5/11, LEX nr 786395).

Linie demarkacyjną sporu wyznacza jednak brzmienie art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego, w brzmieniu obowiązującym w momencie ogłoszenia upadłości (7 sierpnia 2012 r.). Ubocznie należy podkreślić, że położenie procesowe wierzyciela, który wniósł powództwo przeciwko upadłemu (pracodawcy) przed

dniem ogłoszenia jego upadłości, było w ostatnim latach przedmiotem istotnych zmian ustawodawczych. Problem ten szczegółowo omawia wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2011 r., I PK 188/10 (LEX nr 896449). Powracając do art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego, statuuje on czytelny mechanizm pozwalający na ponowne uruchomienie procedury sądowej, zawieszanej uprzednio w myśl art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. Zgodnie z jego treścią postępowanie sądowe lub administracyjne w sprawie wszczętej przeciwko upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości, o ile odrębna ustawa nie stanowi inaczej, może być podjęte przeciwko syndykowi tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności. Przytoczone brzmienie art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego nie budziło wątpliwości co do tego, że możliwość podjęcia zawieszonego postępowania rozpoznawczego przeciwko syndykowi masy upadłości jest uzależniona od wyczerpania przez wierzyciela trybu dochodzenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, co oznaczało, że gdy wierzytelności nie zostały umieszczone na liście wierzytelności, wyczerpanie trybu określonego ustawą wiązało się z wniesieniem przez wierzyciela sprzeciwu od listy wierzytelności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., II CK 391/05, LEX nr 192024). Tryb odwołania od listy wierzytelności sporządzonej przez syndyka masy upadłości reguluje m.in. art. 256 Prawa upadłościowego, przewidując w ówczesnym brzmieniu, że w terminie dwóch tygodni od dnia obwieszczenia i ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o przekazaniu listy wierzytelności sędziemu-komisarzowi, każdy wierzyciel umieszczony na liście może złożyć do sędziego-komisarza sprzeciw co do uznania wierzytelności, a co do odmowy uznania - ten, któremu odmówiono uznania zgłoszonej wierzytelności. Powódka niewątpliwie nie wyczerpała trybu określonego ustawą. Odmowa syndyka umieszczenia wierzytelności pieniężnej na liście wierzytelności jest odmową jej uznania, ale nie rodzi sama przez się dla wierzyciela uprawnienia do dochodzenia jej zapłaty na gruncie postępowania sądowego. Wskazana tu reguła wyraża jednym zdaniem istotę postępowania upadłościowego, a mianowicie wierzytelności podlegające zaspokojeniu z masy upadłości nie mogą być dochodzone w procesie cywilnym. W

takim przypadku wierzytelność może być dochodzona przeciwko upadłemu po umorzeniu lub zakończeniu postępowania upadłościowego (art. 263 ustawy Pu), albo w razie wyczerpania trybu z art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2009 r., III CSK 244/08, LEX nr 523687; A. Tomanek: Stosunki pracy w razie likwidacji i upadłości pracodawcy, Difin, 2012). Brak wyczerpania przez powoda możliwości odwołania się (wniesienia sprzeciwu) od odmowy uznania jego wierzytelności w toku postępowania upadłościowego oznacza, że w tym przypadku nie doszło do wypełnienia wszystkich ustawowych przesłanek ponownego (bo zawieszonego) kontynuowania postępowania sądowego. Z tego względu zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego.

Natomiast w pozostałym zakresie skarga kasacyjna podlega oddaleniu z mocy art. 398¹⁴ k.p.c. Jest to związane z faktem zaskarżenia w całości wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 31 marca 2016 r., a więc także w części dotyczącej umorzenia postępowania o przywrócenie do pracy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.